СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ V. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 4-го Лютого 1897. | Число 6.

Календарь.

Лютый.		
4	Ч.	Климента муч.
5	П.	Ксенія Преподобнои
6	С.	Григорія Богослова
7	Н.	32. по СОШЕСТВІЮ
8	П.	Пер. мощ. Іоана Злат.
9	В.	Ефрема преп.
10	С.	Игнатія богонос., Романа

Змѣстъ

Вôдъ Редакціи

Замовляйте, читайте и платѣть за „Свободу". На цѣлый рôкъ всего

два доляры,

а газета велика єсть що почитати. Въ Недѣлю по Сл. Божôй — по роботѣ въ будни дни — сѣдай за стôлъ и читай „Свободу" — а якъ перечитаєшь, то зайди на почту — вышли на money order $2 — и вôдберешь собѣ друге число тай знову будешь мати що почитати!

Право до працѣ въ Англіи.

Що чоловѣкъ не повиненъ гинути зъ голоду, що противно єму належить ся въ суспôльности мѣсце, а що за тымъ слѣдує и праця за вôдповѣдну заплату, коли вôнъ до працѣ здôбный, а коли не здôбный, то удержоване єго, се вже давно въ Англіи вôдчули и давно вже тоту справу брали ся залагоджувати.

Завязкомъ усякого праводавства въ тôй справѣ були знаменитѝ на свôй часъ: Poor laws. Право то, установлене ще въ XVI. вѣку зверталось противъ жебрацтва, котре сталось въ тыхъ часахъ дѣйснымъ нещастємъ публичнымъ, и постановляло для жебракôвъ навѣть кару смерти за ихъ ремесло. Королева англійска Елизавета змѣнила сей острый законъ. Розпорядила, щобы бѣдакамъ, способнымъ до працѣ достарчувано єѣ; а не здôбнымъ удѣлювати милостынѣ, дѣтямъ же бѣдныхъ давати мѣсце въ закладахъ челядничихъ. Для обôгнаня коштôвъ наложено въ кождôй парафіи податокъ на мешканцѣвъ. Кожда парафія завѣдувала фондами зôбраными на ту цѣль, и була обовязана утримувати своихъ бѣдныхъ. Коли не мала для нихъ роботы, мусѣла платити своимъ бѣднымъ пенсію. — Наслѣдки такои орґанізаціи можь було передвидѣти. Число дармоѣдôвъ большало... Тѝ, котрѝ працювали, утримували часто-густо нездарôвъ, піякôвъ и дармоѣдôвъ. Бѣднѣйшѝ парафіи зовсѣмъ зруйновались. И держава мусѣла поробити змѣны въ правѣ для бѣдныхъ. — Найважнѣйша змѣна зайшла черезъ впроваджене въ жите „Poor laws amendmet act" зъ 1834 р. Силою того закона мусѣвъ кождый бѣдакъ, удержованый парафією, выказати ся, що вôнъ дурно хлѣба не ѣсть. Богато бѣдакамъ затримали пенсіѣ, а тыхъ, що ухиляли ся вôдъ працѣ, дали до свѣжо запроваджених „workhous-ôвъ". Жите въ тыхъ „workhous-ахъ" (домахъ працѣ) було дуже тяжке. Бѣдаки, котрѝ користали зъ „workhous-ôвъ" мусѣли гôрко працювати и були выключенѝ вôдъ всѣхъ правъ горожаньскихъ. По запровадженю сего права число бѣдакôвъ, котрыхъ бы держава помѣщувала въ тыхъ домахъ, сильно зменшило ся. Лишь зовсѣмъ нуждарѣ горнуть ся до „work hous-ôвъ". — Але домы працѣ, хоть бы они не були такѝ нужденнѝ, якѝ вытворила Англія, не въ силѣ зарадити злому. „Workhous-ы" суть такою незначною латкою въ теперѣшнôмъ ладѣ, що о якихсь знаменитыхъ наслѣдкахъ запроваджения тои институціи и не говорити. Зôстала бо тьма робôтникôвъ безъ занятя (въ Англіи постôйно 10 робôтникôвъ на 100 не занятыхъ) и та тьма хоче зарôбку и хлѣба. При всѣлякихъ бôльшихъ або меншихъ потрясеняхъ гандльовыхъ та тьма обзываєсь голоснѣйше и жадає вôдъ державы, щобы постарала ся для нихъ о працю. И при такихъ потрясеняхъ обзывають ся робôтники зъ бôльшимъ обуренємъ на домы працѣ. Говорять и справедливо, що „workhous-ы" упокоряють бѣдакôвъ, що тамъ въ „workhous-ахъ" мозольна, а нѣкому не пожиточна робота и що поправа суспôльного ладу черезъ „wokhous-ы" выглядає такъ, якъ копане рову и засыповане єго назадъ.

Жадають проте, щобъ держава англійска розширила свои варстаты, якъ арсеналы, порохôвнѣ, военнѝ порты, варстаты корабельнѝ, друкарнѣ и т. д. и щобы затрудняли въ нихъ якъ найбôльше число робôтникôвъ. Але хоть бы и розширила держава свои варстаты, то однаково много робôтникôвъ лишило бы ся безъ працѣ.

Квестія, якъ затруднити всѣхъ робôтникôвъ є дуже трудна въ теперѣшнôмъ станѣ. Бо треба зважити, що нема въ всѣхъ занятяхъ людскихъ ровномѣрного числа робôтникôвъ. Повстане нового якого дѣлу продукціи, выпаходъ якои машины, навѣть мода може позбавити вôдразу велике число робôтникôвъ роботы. Змовы (стрейки) робôтничѝ, змѣны въ воздусѣ, позбавляють ихъ неразъ такожь працѣ, (нпр. въ Льондонѣ спадає нагло мрака — 7000 робôтникôвъ заразъ немає роботы). Реґулярно-жь позбавляють еще робôтникôвъ такъ званѝ кризисы. На прикладъ въ остатныхъ лѣтахъ выбухъ кризисъ банковый въ Австраліи, або кризисъ срѣбла въ Спол. Державахъ, заразъ богато фабрикъ, варстатôвъ роспускає своихъ робôтникôвъ и тѝ роспущенѝ остали безъ хлѣба.

Средства, якими держава англійска може роспоряджати, суть (тѝ средства можуть зарадити по прохи лиху) не пускати усѣхъ робôтникôвъ зъ села до мѣста, оселяти дальше въ своихъ кольоніяхъ, учити техніки (особливо машиновои) робôтникôвъ, якъ такожь отворити бюра працѣ и закладане кольоній рôльничихъ. Се все суть средства дуже невыстарчаючѝ, але держава англійска при знанôмъ своимъ консерватизмѣ бôльше на разѣ для робôтникôвъ не здѣлає.

Поодиноко обмовити сѝ средства нема що. Кождый знає, чому кожде средство може зарадити. Лишь о бюрахъ працѣ скажу два слова, бо и въ Галичинѣ на якісь бюра заносить ся. Всѣхъ тыхъ бюръ є до теперь въ Англіи 10. Шѣсть въ Льондонѣ, а чотыри на провінціи. Въ урядѣ муніціпальнôмъ є отворена книга, въ котрôй працьодавцѣ вписують число и рôдъ потрѣбныхъ имъ робôтникôвъ. Кождый що хоче роботы, перегляне книгу безъ жадної оплаты и запише ся, що бажає такои а такои роботы. Таке бюро заступає досконало всѣлякѝ бюра раятелѣвъ (stręczycieli), на якѝ особливо скаржать ся робôтники. Але поки що число тыхъ бюръ рѣшучо за-мале на Англію и до того мала часть зголошуючихъ ся (ледви четверта) знаходить працю.

Мала вôдступка. Я згадавъ, що и въ Галичинѣ заносить ся щось на бюра чи ґелды працѣ. Отже такъ. Лишь въ Галичинѣ вѣдай скоро до того не прійде, а якъ прійде, то певно працюючѝ люде не будуть мати зъ нихъ користи. А то тому, що въ Галичинѣ будуть тѝ бюра, або на почтахъ (якъ того бажає хлопъ Среднявскій) або може въ дворахъ, або . . . Вже то паны на то паны, абы выдумали щось дуже не мудрого и не придатного. Найлѣпше бы було, коли бы тѝ бюра мѣстились въ кождôй громадѣ.

Коли отже, якъ мы то видѣли, держава англійска не змогла заспокоити робôтникôвъ що до ихъ жаданя: права до працѣ, то були змушенѝ самѝ робôтники сею справою поважно занятись и основати такѝ товариства, котрѝ побôчь иншихъ своихъ цѣлей, мали такожь на оцѣ, давати своимъ членамъ занятє. Такими товариствами суть въ першôй линіи „Trades Unions", котрѝ особливо побивають ся за зниженємъ годинъ працѣ въ тôмъ переконаню, що при короткôй працѝ и бôльше робôтникôвъ знайде помѣщене. Тѝ „Trades Unions" знають досконало, де запотребовують роботы, кôлько и якои, Въ ихъ власнôмъ интересѣ лежить, щобы члены зъ ихъ уніонôвъ мали роботу, бо тогды и вкладки инакше платять и товариства не потребують членôвъ безробôтныхъ утримовати. О роботу для своихъ членôвъ старають ся такожь Friendly societes. Вôдъ 1893 р. истнує „Унія" заложена Иваномъ Бернсомъ (John Burns), котру вôнъ основавъ для робôтникôвъ не маючихъ жадної спеціяльности заводовои.

Крôмъ тыхъ товариствъ истнують еще иншѝ, головно религійнѝ и філянтропійнѝ (добродѣйнѝ), якъ „Армія спасеня" ґенерала Booth'a, котрѝ такожь старають ся о роботу для робôтникôвъ и заняте.

II.

Квестія права до працѣ обнимає тоже квестію: забеспечене пенсіи для старыхъ ветеранôвъ--робôтникôвъ, що вже не суть въ силѣ зарабляти собѣ на хлѣбъ. А такихъ є въ Англіи досыть! Если приймаемо, що робôтникъ, маючи 65 лѣтъ, вже ветеранъ, то въ Англіи будемо мати 250,000 ветеранôвъ-робôтникôвъ. Що зъ ними зробити? Богато зъ нихъ помѣщувано у workhous-ахъ (80 на сто помѣщенй були старцѣ), богато такожь може въ тôмъ взглядѣ и милостыня а й добродѣйность (рахують на 3 міл. фунтôвъ штерлінґôвъ). Однако не въ жебранинѣ, анѣ на workhous-ахъ стоить квестія забеспеченя старыхъ робôтникôвъ. Щобъ єи залагодити, треба широкого и вôдповѣдного праводавства. — Poor laws (право для бѣдныхъ) дѣлає въ тôмъ напрямѣ богато. але то все не выстарчаюче. Треба конечно дати старымъ роб...

(Продовженє на другôй сторонѣ.

АМЕРИКАНСКІЙ РУССКІЙ МѢСЯЦОСЛОВЪ (КАЛЕНДАРЪ)

НА ГОДЪ (РОКЪ) ЗВЫЧАЙНЫЙ **1897**

числячій 365 дней составилъ:

ОТЪ ИМЕНИ СОЕДИНЕНІЯ ГР. КАѲ. РУССКИХЪ БРАТСТВЪ

Павелъ Юріевичъ Жатковичъ

редакторъ Амер. Русск. Вѣстника.

Годъ изданія II-ый. New York, N. Y.

Типографія „Соед. Гр. Каѳ. Русск. Братствъ.

(Конець).

Перейшовши легенько по свѣтѣ: по Африцѣ, Азіи, а навѣть по Австраліи (страшно!), наконець благоволивъ згапути ц про Америку. Росповѣдає вамъ быстроумно и про складъ партій американскихъ и навѣть про выборы коротенько згадує. Каже навѣть, що вже 4. новембра було звѣстно всѣмъ, що McKinley выбраный президентомъ. Такъ єсть було звѣстно всѣмъ, тôлько не Ам. Р. Вѣстникови... По цѣлôй Америцѣ вже бувъ звѣстный результатъ выборôвъ, а „Вѣстникъ", котрый выходить въ Ню Йорку, навѣть недалеко вôдъ найлѣпшои амер. газеты „Herald", выйшовъ 5. новембра и помѣстивъ неможливѝ цифры зъ результату голосованя и еще наивно зъ сумнѣвомъ пытає ся: МкКинли-ли президентомъ? Такъ господине Вѣстникъ, якъ забулисте про се, то пригадайте собѣ; вышукайте то число, на память не знаю котрый нумеръ, перечитайте єго еще разъ, а тогды и самѝ засмѣєте ся надъ безграничнымъ своимъ недбальствомъ.

Поминаю зъ погордою грязь и болото пôдъ титуломъ: „Американская Русь".

Згадаю ту про короткѝ звѣстки церковь, якъ въ Джонстовнъ, Па., Майнерсвилъ, Па. и Пассейкъ, Н. Дж. Однакъ нѣколи не згоджу ся на се, щобъ люде въ Minersville, Pa. прійшли до розуму и набрали охоты до зорганізованя себе самыхъ и до будовы свои церкви черезъ читане „Вѣстника", якъ то стоить написано на ст. 109 вершѣ 2 зъ горы. — Теперѣшный секретарь „Соединенія" знає, якѝ причины були, що тѝ люде такъ красно нынѣ стоять.

Помѣжь дѣятелями Амер. Руси вычислено: Іоанна Гатрака зъ Trenton, N. J., Стефана Регеца зъ Leisenring, Pa. и Андрея Кундрака, чи Кундрада зъ Minersville, Pa. Понеже вже не було чимъ послѣдного пôвъ аркуша заповнити — влѣпивъ редакторъ звѣстну пѣсню Духновича: „Я Русинъ былъ"; „Дай же Боже добрый часъ" и якъ бы на смѣхъ „А я люблю Петруся..."

Часть гумористична вызначає ся глупымъ дотепомъ: „Просимо вытлумачити" — дальше йде именословъ институтовъ, церквей и свящ. Амер. Руси. Въ именословѣ „Соединенія" бачимо въ надзирательнôй комісіи имя О. Корнилія Лаврншина. Найцѣкавѣйше, то титулъ такій: Органъ „Соединенія" 76 Ave. B. Cor. 5-th Str. New York City,

Редакторъ: Павелъ Юріевичъ Жатковичъ,
Издатель: Іоаннъ А. Смитъ,
Мениджеръ: А. В. Бешенѣй.

Отъ вамъ органъ „Соединенія". Еще треба було додати О. Ал. Дзубай, а немогли вже лѣпше назвати органу „Соединенія". Що тамъ „А. Р. Вѣстникъ", то лишь лавка на котрôй сидить ся и хлѣбъ ся ѣсть — по-що про него и згадовати !...

А та комісія кольонізаційна, а той Еміґр. Дôмъ и Банкъ, а тѝ члены надзв. мѣжь котрѝ якимсь чудомъ, безъ ихъ волѣ и згоды попали ся и О. Обушкевичъ и Ив. Глова — то чистый смѣхъ. Русины звычайно любятъ ся бавити въ комітеты, комісіи и другѝ шопки, а роботы мало.

Рускихъ церковь бачимо въ Календари 40, а вже въ руско-словенскôмъ 41. Видно, що въ часѣ, нѣмъ руско-словенскій Календарь выдруковали побудовали одну церковь бôльше. Свящєнникôвъ давъ намъ Г. Богъ ажь 34. — При кôнци єсть еще кôлька адвертайзментôвъ, декотрѝ, якъ Лембіка прекрасно зредаґованый — отъ и цѣлый Календарь на 124 сторôнъ друку, отъ и цѣлорôчный духовый плодъ „Соединенія" составленый П. Ю. Жатковичомъ.

Я повиненъ бы на тôмъ скôнчити тыхъ кôлька увагъ, але хочу еще заокруглити, щобъ выпала цѣлôсть. Зверхня форма Календаря „Соединенія", якъ за кводра, яко-тако представляє ся. Папѣръ добрый, образки цѣлкомъ добрѝ, тôлько дуже не вôдповѣдно и не въ порядку понамѣщованѝ. Мы привыкли бачити все такъ образки, що якъ перевернемо картку, то вже и образокъ на другôй картцѣ побачимо, а то перевернешь картку — тай вмѣсто образка побачишь бѣлый папѣръ. Нѣгде въ порядныхъ выдавництвахъ такъ илюстрацій не помѣщуєсь. Брошуроване сеи книжки не вôдповѣдне. Книжокъ, котрѝ складають ся зъ бôльше, якъ зъ трохъ аркушôвъ нѣхто не каже брошуровати цвяхами, або дротиками — то вже велика тандита. Щобъ вже сумлѣнно и докладно пересмотрити той Календарь, мушу я зъ обовязку рецензента выказати и блуды такѝ, котрѝ редакторъ повиненъ бувъ вже въ першôй корректѣ справити. Нема що и говорити про титулову картку, ту нема нѣгде интерпункцій, тай зъ тои причины выйшовъ д... воглядъ, якъ пр. „1897 числячій 365 дней составилъ:"

Сторона	3	всево	вмѣсто	всего
„	„	цѣлъ	„	цѣль
„	„	въ	„	къ
„	4	воздвинути	„	воздвигнути
„	„	небеснечествомъ	„	небеснечественомъ
„	5	саслужили	„	заслужили
„	6	завоєланія	„	завоеванія
„	8	атвѣчаетъ	„	отвѣчаетъ
„	„	числится	„	числится
„	25	житіе — а въ 5 вершѣ		житье
„	28	утѣхи а забавы	вмѣсто	утѣхи и забавы
„	29	спороти съ Турками	„	спорити съ Турками
„	38	пятьдесять	„	пятьдесять
„	„	сказал	„	сказалъ
„	44	королью	„	королю
„	„	княжтство	„	княжество
„	48	крѣпкно	„	крѣпко
„	50	бабкя	„	бабка
„	53	чорнбрыва	„	чорнобрива
„	„	Анна	„	Марія
„	54	напоминанія	„	напоминанія
„	58	пропилъ	„	пропилъ
„	59	больпаго	„	больнаго
„	„	чувствался	„	чуствовался
„	„	палюнкии	„	палюнки
„	„	нельзя (не можно)	„	не можна
„	63	наноминала	„	напоминала
„	66	смартные	„	смертные
„	„	чситали	„	щитали
„	„	надъ	„	насъ
„	81	Почви	„	Повчи
„	84	нарофіяльномъ	„	парофіяльном
„	85	ѣхаючи	„	ѣдучи
„	„	монаєвыръ	„	монастыръ
„	86	самоотверженіе (отвага)		?
„	„	прилѣпленность		?
„	87	подкарпадекой	вмѣсто	подкарпатской
„	88	каменноугольнымъ	„	каменоугольнымъ
„	90	нечемъ	„	нищемъ

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...		$ 20.00
„ „	Six months	12.00
„ „	tree „	7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю....... 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячѣ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

(Продовжене зô стороны першои)

никамъ пенсіи. Робôтники именно стоять за пенсіями, верствы заможнѣйшѣ проектують примусове убеспечене. Теперѣшнѣй міністеръ Осипъ Чемберленъ (Chamberlain) подавъ бувъ навѣть плянъ, въ якій спосôбъ можна убеспечити робôтникôвъ на старôсть. Закидôвъ противъ того пляну множество и найрôжнороднѣйшихъ. Смѣшный є той, котрый головно вôдносить ся до неможливости переведеня за-для того, що плянъ міністра звалюе великій тягаръ на державу. Здає ся, що англійскѣ робôтники дождуть ся незадовго пенсій емеритальныхъ, хоть-бы въ формѣ примусового убеспеченя. Щасть Боже!

Справу пенсій емеритальныхъ для робôтникôвъ повели дуже складно Trades Unions. Суть то знаменитѣ товариства, хотяй не безъ бракôвъ. Они запобѣгають страйкамъ, шукають роботы, причисляють ся до пôднесеня раты заробковои; Friendly Societes рôвножъ охоронюють людность робôтничу противъ хоробъ и приходять зъ помочею въ разѣ безробоття и смерти; робôтники англійскѣ мають ще товариства будôвляні, що старають ся о выгôднѣ, здоровѣ и танѣ помешканя. Товариства тѣ числять близько 8,000,000 членôвъ, а грошей на 50 міл. фунтôвъ штерлінґôвъ. Вже богато зъ тыхъ товариствъ выплачуе своимъ членамъ пенсіи. Зъ проектомъ О. Чемберлена они свѣтло ривалізують, бо при меншихъ вкладкахъ, безъ удѣлу зô стороны державы выплачують значнѣйшѣ емеритуры.

П. Т.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Mayfield, Pa., January 23. 1897

Почтенна Редакціє!

Понеже вже кôлька тыжднѣй минуло якъ нѣхто вѣдъ чого не писавъ про жите майфильскихъ Русинôвъ, то мене зôбрала охота де-що цѣкавого написати, що тутъ за той часъ нове дѣяло ся. Великои змѣны не було — робота иде якъ до того часу дуже слабо, ледви що на жите можъ заробити и то зъ ощадностію. Люде здоровѣ, только нашѣ дѣти дуже слабують на выспинку. Читальня зъ 200 членами дуже добре розвиває ся, котрои душею есть О. Обушкевичь. Хоръ и банда по можности розвиваютъ ся. Люде берутъ ся до науки не дармують въ вôльный часъ, якъ перше бувало. Теперь хто розумный иде до школы и учить ся читати, хотяй оно и смѣшно старому ити до школы зъ табличкою, але що робити, коли въ Америцѣ наука конечно потрѣбна. Всѣ люде, що неумѣють читати а мають учителя, повиннѣ учити ся, бо наука то богатство.

Примѣтити належить, що о одного жида Лейбу Шпѣца маємо менше. Вôнъ мавъ власный шторъ, заразъ коло нашои церкви, однакъ люде не хотѣли въ него куповати и вôнъ спродавъ шторъ О. Обушкевичеви, де теперь я и братъ О. Обушкевича провадимо бізнесъ. Крôмъ того заложивъ собѣ шторъ Джеремѣ Іоанъ Пыжъ. Кобъ всѣ нашѣ люде мали розумъ, а покинули жида, то и той такъ само гнетъ бы зъ Майфильдъ выбироваватъ.

Свята Рôздвянѣ святковалисмо такъ якъ то звычайно нашѣ люде святкують, однакъ де-кому зôстануть въ довгôй памяти. Въ першій день господинъ Терещукъ, тутешный учитель и дириґентъ хорального спѣву, ходивъ по колядѣ. Колядниками були малѣ школьнѣ дѣти и кôлькохъ старшихъ зъ спѣву. Всѣ коляды спѣвали въ квартотѣ такъ прекрасно, що всѣ люде дуже хвалили, бо еще нѣколи не чули такого красного спѣву. Въ другій день якъ звычайно нашѣ люде гостять ся, кличе сватъ свата, кумъ кума и т. д. до себе на гостину. Однакъ не всѣ однаково гостять ся. Честнѣ, розумнѣ люде, если оденъ другого закличе въ гостѣ, то перекусить що Богъ давъ, выпють по склянцѣ здорового пива, та при томъ говорять собѣ всякѣ розумнѣ рѣчи, безъ образы божои, часомъ и прилично зажартують. Однакъ не такъ гостять ся пяки, люде що ихъ цѣла гадка звернена не о Бозѣ, о народѣ, о церкви — а о томъ, якъ бы упити ся, щобы потôмъ якъ (выбачте за слово) свиня по болотѣ на ганьбу всѣхъ валяти ся. Такихъ людей на жаль мушу сказати маємо и тутъ, бо якъ кажуть, де есть зерно, тамъ и безъ половы не обôйде ся. Они то добре розъохотивши ся, якъ звычайно коли нестане пива, завели мѣжь собою сварку, бо пяцка кровь остра не хоче дармо посидѣти, то якъ звычайно такъ и теперь хотѣли собѣ ей трохи спустити, але бѣдачиска, хоть то имъ вже не перший разъ, якось такъ неосторожно робили, що мусѣли доктора клинкати щобъ застановивъ. За тую неосторожность цирулникôвъ взяли на науку до вышшои школы, або якъ то по просту называють до „лакопу“, а пацієнты по малу пôдносять ся зъ лôжка та проклинають, що не варто було зъ такими цирулниками зачинати. Англійскѣ ґазеты зробили изъ всѣхъ умерлыми, а имъ о тôмъ и не снило ся. Англики забули, що нашъ чоловѣкъ мае сѣмъ скôръ, то не такъ то легко, хоть бы и ножемъ его убити. Полежали кôлька днѣй, а теперь выбѣлѣли якъ гусь на яйцяхъ, ходять собѣ спокôйно, та думають, якъ бы то вôдвдячити ся своимъ цирулникамъ...

Ой люде, вже бы часъ мати розумъ, покинути привычку ходити по домахъ де є пиво, а пильнувати свого добра, бо будете каятись, але буде за-пôзно.

Дня 18. януара справляло наше Братство св. Іоана Крестителя балъ. Забава тревала до бѣлъ ночи, всѣ бавили ся дуже прилично. Новыхъ членôвъ пôдчасъ балю приступило до Братства 50. Всѣ нашѣ люде повиннѣ належати до Братства и до „Союза“, а тогды нѣхто не потребує старати ся, що станесь зъ нимъ въ часъ слабости, або зъ женою и дѣтьми по его смерти...

Съ почтеніємъ
Викторъ Гладикъ
секретарь Братства.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои

30. децембра 1896.

Товариство имени Шевченка

Въ послѣднôмъ мѣсяци бувъ на нашôй земли крикъ, якъ колись пôдъ жидôвскимъ Єрихономъ. Вся Русь галицка не мала про що иншого бесѣды, якъ про Товариство имени Шевченка. Не думайте, що росходило ся о щось важного! Була се така дурниця, на котру остаточно и плюнути не варто. Але нашѣ плюгавѣ „рутенцѣ“ вже здає ся такъ выхованѣ, що якъ прійде яка важна рѣшаюча справа чи борба політична, якъ треба заглянути могучому ворогови въ очи (прим. польскôй шляхтѣ, грошевитымъ жидамъ, сильнымъ єзуитамъ, правительству зъ жандармами и комісарами и т. д.), то ихъ десь нема, тяжко позбирати хочь бы 10 чоловѣка... Та нехай треба станути противъ другого Русина, доскулити ему до живого, добрати ся ажь до печѣнки, то тогды геть всѣ шкаралупники вылазять зъ своихъ крыѣвокъ и маркирують дуже вôдважныхъ людей. Такъ и теперь стало ся. То Товариство имени Шевченка мае свою друкарню. Друкарня въ свѣтѣ е чистый бізнесъ; друкує всьо, що лишь може захопити и въ той спосôбъ заробляє грошѣ. Така справа належить до управителя друкарнѣ; хто платить за роботу, то тому друкарня друкує. Та не такъ оно межи нашими філістрами-рутенцями! Подамъ Вамъ яскравый примѣръ. Щось 17 рокôвъ друкує ся „Дѣло“ въ той друкарни и постоянно було винне значнѣ сумы за друкъ, бо рускѣ ґазеты бѣднѣ и тяжко було платити. То ходить по людехъ и тогды директоръ друкарнѣ мае право сказати: „Ты вже доволѣ виненъ, заплати, бо бôльше не друкую...“ Але куды нашому братови до бізнесу! Нашь „рутенець“ не жидъ и до бізнесу нездатный, вôнъ робить зъ друкарнѣ політику... Довгѣ часы пôддержувало „Дѣло“ плюгаву „нову еру“ (то політика Барвѣньского тай Вахнянина), тогды ему вôльно було лѣзти въ довги по самѣ уха. Теперь въ Товариствѣ имени Шевченка Барвѣньскій е головою (вôнъ що-правда богато заслуживъ ся для того товариства), а „Дѣло“ робить політику опозиційну и настає на Барвѣньского, отже гайда выкидати ту ґазету зъ друкарнѣ. Таке ухваливъ выдѣлъ. На нещасте віце президентъ рады школьнои краевои, Полякъ д-ръ Бобжиньскій чортъ знає якимъ правомъ встромивъ свôй нôсъ въ ту справу и шукавъ для себе зиску зъ рускои сварки. Вôнъ заявивъ, що якъ „Дѣло“ тай „Батькôвщина“ будуть тамъ друковати ся, то постарає ся о вôдобране друку школьныхъ книжокъ (на тôмъ е добрый бізнесъ) и всѣлякихъ запомогъ на науковѣ выдавництва. Такъ сказавъ головѣ товариства Барвѣньскому и заступникови головы професорови Громнѣцкому. Тѣ професоры у насъ дуже перепудженѣ, тому жаденъ не здобувъ ся на таку вôдповѣдь яка належала ся Бобжиньскому. — Зовсѣмъ инакше бувъ бы зъ тымъ паномъ поговоривъ якій независимый чоловѣкъ и була бы ему певно вôдôйшла охота лѣсти въ чуже просо. Они послухали Бобжиньского и выдѣлъ чимъ скорше вымовивъ друкъ „Дѣла“, „Батькôвщины“ и „Правды“ (се послѣдне про око людске!) вôдъ нового року. Рейвахъ на Руси зробивъ ся нечуваный. Незадоволенѣ скликали головну конвенцію тай по великихъ сваркахъ и дискуссіяхъ 41 голосами противъ 40 порѣшила конвенція, що „Дѣло“ таки дальше мае друковати ся. И на таку дурницю, чисто бізнесову справу робили ухвалу выдѣлу, ба навѣть скликали конвенцію!? Вмѣсто того всего треба було выганьбити цѣлого Бобжиньского, нагнати на сто вѣтрôвъ такого податливого голову и перепудженого заступника головы, а управу друкарнѣ дати хочь бы жидови, а той вже бувъ бы зробивъ навѣть зъ „Дѣломъ“ добрый бізнесъ. А такъ выйшла зъ того велика комедія! Выдѣлъ „образивъ ся“ (всѣ „рутенцѣ“ е дуже гонорнѣ, звычайно безштанцѣ!) и уступивъ. Всѣлякимъ ученымъ вже вôдкинуло науку, профес. Грушевскій и д-ръ Франко вже не хочуть писати до выдавництвъ товариства! Крикуны, що були противъ выдѣлу (прим. д-ръ Лагодиньскій, д-ръ Шухевичь, о. Стефановичь и т. д.) повлѣзали назадъ въ свои шкаралупки и е сильно переконанѣ о тôмъ, що спасли Русь... Охъ, та нещасна політика! Та нещасна невылѣчима глупота „рутеньска!?“ Чи-жь стояло за ту цѣлу дурницю загрожувати истноване Товариства имени Шевченка, такъ доконечного и такъ славного товариства? Если бы бодай одинъ розумный чоловѣкъ бувъ тамъ знайшовъ ся, то повиненъ бувъ не допустити до такого скандалу. Стрѣливъ выдѣлъ дурницю, поповнили другѣ ще сто разôвъ бôльшу глупоту. Однѣ, котрѣ розумѣють ся на науцѣ мало що бôльше якъ курка на перци (примѣръ Громницкій, Паньковскій) роспинали ся за „науку“ и пускали блахмана, що власне за-для неи викидають ненавистне „Дѣло“ зъ друкарнѣ. Другѣ, котрѣ абы выкручували все „прінципами“ (засадами) якъ швець скорою, або таки нѣякихъ не мали (прим. книгарникъ Хойнацкій, д-ръ Кость Левицкій и т. д.) лаяли ся въ имя тыхъ прінципôвъ на выдѣлъ. А ученѣ (проф. Грушевскій, д-ръ Франко, д-ръ Пулюй, д-ръ Студзиньскій, д-ръ Щуратъ и т. д.) зовсѣмъ непотрѣбно вмѣшали ся въ ту справу, бо для нихъ и для науки повинно бути обоятне чи „Дѣло“ або якѣ тамъ иншѣ дурницѣ друкують ся въ друкарни товариства, чи у якого тамъ жида Сруля або Моріца... Окрôмъ розбитя Товариства имени Шевченка, зъ чого нашѣ вороги дуже тѣшать ся (а певно панъ Барвѣньскій ажь заходить ся вôдъ смѣху), потерпѣли мы ще и ту страту, що вся руска енерґія зъужила ся въ той часъ на ту комедію. Посолъ Романчукъ поѣхавъ зъ Вѣдня въ самъ часъ дуже важнои росправы буджетовои въ радѣ державнôй — чортъ знає по що и на що? Выборы до радъ повѣтовыхъ були въ той самъ часъ. Майже всюды польскѣ шляхтичѣ злупили Русинамъ скôру, бо мы мали тогды свою дурну сварку въ Шевченковôмъ товариствѣ. Далеко бôльше хôсна було бы, если бы хочь по пять резонныхъ крикунôвъ зъ од-

Сторона				
Сторона	91	Втличество	— вмѣсто —	Величество
„	93	посословъ	— „ —	пословъ
„	„	овбылась	— „ —	отбылась
„	94	кагастрофа	— „ —	катастрофа
„	95	Тальяпе	— „ —	Италіяне
„	„	воепные	— „ —	военные
„	96	счатлаго	— „ —	щастливаго
„	„	опутошенія	— „ —	опустошенія
„	98	съ оттемъ	— „ —	?
„	„	наклонный	— „ —	наклонный
„	99	штудіямъ	— „ —	студіямъ
„	100	репуоликапскомъ	— „ —	републиканскомъ
„	102	хоченъ	— „ —	хосенъ
„	„	силь	— „ —	силъ
„	103	tuti	— „ —	tutti
„	104	Вобужденіе	— „ —	Возбужденіе
„	„	нерваго	— „ —	перваго
„	105	теаральные	— „ —	театральные
„	110	па чужу костелъ	— „ —	па чужій костелъ
„	114	Кундракъ	— „ —	Кундратъ
„	115	езо	— „ —	его
„	118	подѣлъ	— „ —	подѣе
„	119	усъ	— „ —	вусъ
„	120	необекновавна	— „ —	необыкновенна
„	122	Органъ „Соединенія“ — опущено „А. Р. Вѣстникъ“.		

Се лишь зъ верха, на борзѣ доглянувъ я наведенѣ печатнѣ блуды — на докладне перемотрене нема въ мене часу, а впрочѣмъ и не выплатить ся. Се вже, що я навѣвъ доводить ясно, що редакторъ анѣ першои корректы не зробивъ и не встыдавъ ся на свѣтъ пускати таке чудовище. Не тôлько не встыдавъ ся, але еще не послухавъ пред. вадз. комісіи, котрый ему телеґрафічно заборонивъ высылати календарѣ.

Отсихъ кôлька увагъ написавъ я не длятого, щобъ комусь докоряти — нѣ. Я писавъ длятого, щобъ на будуче „Соединеніе“ не позволило себе компромітовати, тай не позволило своихъ членôвъ въ дурнѣ пошивати. Будучій редакторъ Календаря най мае то на памяти, що годѣ дурницями людей накормити, годѣ за оденъ мѣсяць дати книжку безъ подѣлу, выбору матеріялу, безъ корректы и т. д., — до такои роботы треба добре рукъ приложити, якъ хто хоче, щобъ щось путнього зъ того выйшло. Мы жіємо въ Америцѣ, въ краю высокои культуры, тожь не забуваймо, що намъ конче треба до тои культуры пхати ся.

О. Н.

МОЙ СОНЪ.*)

написавъ
ОРЕСТЪ БЕРЕЩАНИНЪ.

Святый вечеръ, — скоро лише перша зôрка заблимала на небѣ, мы зъ братомъ засѣли до стола, до святои вечери. Та розмова якось намъ не клеѣла ся; такій звычайно говôркій, веселый мôй братъ сидѣвъ нынѣ мовь не той самъ при столѣ, вôнъ сумно склонивъ голову на руку, задумавъ ся глубоко а зъ грудей его що хвиля добували ся тôлько жалôснѣ зôтханя. Я догадавъ ся заразъ, яку думку сумну-невеселу мôй братъ думає. Колись, давно тому, було и въ насъ повно, було и въ насъ весело на святый вечеръ, батько, мати, жѣнка брата, его дитинка, все те жило, любило ся колись щиро мѣжь собою, а нынѣ — нынѣ всѣ они померли, а лишили ся лише мы оба зъ братомъ, — хиба що ще и зъ нашимъ горемъ безконечнымъ...

Смутокъ брата и мене вражавъ немило, я радый бувъ, що ся така для насъ невесела вечеря чимъ скорше закôнчила ся и мôй братъ поклавъ ся заразъ до лôжка. Въ комнатѣ лишивъ ся я самъ и почавъ и свою думку думати, такужь саму тужну, сумовиту, якъ и въ мого брата. Отъ и святый вечеръ, — гадавъ я собѣ, — днями, тыжнями цѣлыми надѣють ся, тѣшать ся люди на сей день, до найкрасшихъ хвиль въ роцѣ его зачисляють, — а менѣ, що-жь доброго, що радôсного принѣсъ сей вечеръ?... Сумъ, жаль, тугу и нудьгу — отъ и все...

Менѣ такъ тяжко, такъ болесно наразъ стало, що ледви я — що мôгъ всидѣти въ моѣй комнатѣ; цѣлый жаль, вся болѣсть, яка въ грудяхъ нагромадила ся, десь менѣ до горы, до горла пôдступала, неначе хотѣла задавити... Я глянувъ на стôлъ и побачивъ фляшку зъ горѣвкою, заправленою медомъ; одна чарка за другою перелилась скоро крôзь мое горло и справдѣ менѣ полекшало...

Чи-жь справдѣ, почавъ я думати, я самъ, одинокій на свѣтѣ?... Нѣ, мелькнуло менѣ наразъ черезъ голову, тамъ далеко, въ любôмъ менѣ мѣстѣ жіє ще дорога менѣ громадка людей, що мабуть ще не забула на мене; е тамъ люба менѣ кумпанія, але е тамъ ще щось дорожше для мене надъ сю кумпанію: суть тамъ темнѣ, але може незглубимѣ очи, що лише ѣ свѣтять для мене. И наразъ на споминъ сихъ дорогихъ менѣ осôбъ не знати де то и мôй смутокъ подѣвъ ся... На душѣ такъ мило, такъ любо стало, якъ давно вже тому... Любѣ приятелѣ, незабутѣ очи! за ваше здоровле пôдношу я сю чарку... Выпивъ одну, выпивъ другу и на серцю ще вôдраднѣйше стало... Ахъ, коли-бъ я теперь мою кумпанію побачивъ, коли-бъ я теперь „сѣ“ побачивъ! Цѣла богата братова пивниця ледви чи выстарчила бы на сей одинъ вечеръ — кобы то..., и менѣ знова такъ тужно стало за моєю кумпаніею, що я знова почавъ себе вважати дуже, дуже нещасливымъ. Я знова усѣвъ въ кутику канапы, пôдперъ голову кулакомъ: а уста мои що хвиля бумонѣли: якій я бѣдный, якій я нещасливый на сѣмъ свѣтѣ!...

И я примкнувъ поволи умученѣ повѣки, и не хотѣвъ нѣчого вже бôльше бачити, про нѣчо й не думати, — я хотѣвъ лише спати, спати, щобы бодай на хвилю забути свое горе, па свою журбу тяжку... Й сонъ почавъ справдѣ до мене залицятись, — въ комнатѣ стало тихо, хочь макъ сѣй, лише старый годинникъ на стѣнѣ выбивавъ безперестанно свое вѣчно однакове „тикъ, такъ“ а зъ кухнѣ доносились до мене тихѣ, сумовитѣ слова коляды „зъ быдляткомъ, осляткомъ най ся хоронить...“ Ся монотонна, такъ добре знакома менѣ арія и заколысала мене до сну. За хвилю я справдѣ твердо спавъ.

Наразъ снить ся менѣ, що я дѣйсно померъ, якійсь хлопчикъ маленкій, зъ довгимъ, русявымъ волосячкомъ прійшовъ до мене, збудивъ и принѣсъ менѣ сю милу звѣстку.

— Ставай козаче, — каже вôнъ менѣ любенько, — ты вже не маешь чого бôльше тутъ на земли шукати, ты вже вмеръ. Збирай ся, та ходи чимъ скорше зô мною.“

(Дальше буде).

*) Передрукъ зъ „Буковины“.

ного и другого боку були не прійшли на зборы, а за те поѣхали въ одинъ чи другій загроженый повѣтъ на аґітацію... Та стало ся! Одна глупость больше въ лѣтописи Русиновъ. одна нова наука для подростаючого поколѣня... А „Дѣло" зъ новымъ рокомъ переносить ся добровольно до друкарнѣ Института Ставропиґійского, въ Товариствѣ имени Шевченка урядуе старый выдѣлъ ажь до нового выбору.

Й. П

НОВИНКИ.

Посвѣдченє.

Зъ подякою посвѣдчаю, що одержавъ-емъ вôдъ пп. К. Геника зъ Winnipeg, Canada $2.75 за розпродажь 5 Календаровъ „Союза"; вôдъ Я. Руданича зъ Edwardsdalle, Pa. $19.25 за 35 Календарôвъ; вôдъ Стефана Мурдзы зъ Shamokin, Pa. $6.05 за 11 Календарôвъ.

О. Несторъ Дмитрôвъ.

Кумове цѣлують ся.

Якійсь знатокъ письма „Е. Н.", котрый въ „Прав. Амер. Вѣстнику" росписавъ ся бувъ широко про Календарь „Союза", восхаляе теперь Календарь „Соединенія" за портретъ батюшки-царя — а при кôнци таке говорить:

„Наиболѣе слабую сторону календаря составляють святцы: это до невозможности краткій перечень именъ святыхъ и праздниковъ, причемъ въ ряду послѣднихъ помѣчены конечно и такіе, какихъ въ православной церкви не имѣется".

Кобы бувъ знавъ редакторъ „Вѣстника", що така ласка впаде на него зô стороны православнои парохіи, вôнъ певно бы бувъ повыкидавъ всѣ свята постановлений католицкою церквою. Уважайте члены „Соединенія", якихъ маете приятелѣвъ!...

— Въ ночи, зъ 28. на 29. минувшого мѣсяця зôставъ въ Jersey City, N. J. страшно побитый и покалѣченый оденъ Русинъ именемъ Петро Фецканичь. Чоловѣка того побили здаесь, самі Русины, але котрі и защо не знати.

— Одиноке руске церковно-народне товариство на Угорской Руси: „Общество св. Василія В." спало довгимъ сномъ, ажь теперь старанемъ кôлькохъ щирыхъ людей замѣряло свою машину пустити въ рухъ. Выдѣловî того товариства удались до епископôвъ въ Унгвари и въ Пряшевѣ о протекцію, але они не хотѣли и чути про якесь руске товариство. Телеґрафично вôднеслись выдѣловî до крижовацкого епископа Ю. Дрогобецкого и той епископъ зъ найбôльшою охотою и вдячностію принявъ протекторатъ надъ товариствомъ. Смѣшнî Угорскî Русины зъ тымъ протекторатомъ! Тажь прецѣ они були самî свѣдками, якъ ще недавно, бо пôдчасъ millenium убирали ся ихъ епископы въ шаравары мадярскî. Лишѣть тымъ своимъ высокимъ достойникамъ ордеры мадярскî, а самî йдѣть мѣжь народъ и зъ вôдтамъ зачинайте роботу просвѣтно-народну, бо тôлько тамъ сила и будучность Угорской Руси.

— Въ Индіяхъ лютить ся страшна зараза. Европейскî державы повысылали найлѣпшихъ лѣкарôвъ, щобъ ту страшну пошесть студіовати.

Великî пожары.

Минувшого тыжня згорѣвъ въ Філядельфіи майже цѣлый скверъ, въ котрôмъ помѣщеный и величезный сторъ Венамекера, але той сторъ тôлько малî страты потерпѣвъ. Шкоды обчисляють на 2 міліоны доляр.

— Въ Hoboken, N. J. бувъ великій пожаръ, въ котрôмъ стратило 7 осôбъ жите, а 30 родинъ остало безъ даху и безъ хлѣба.

Новî газеты.

Въ Галичинѣ у Львовѣ выходить вôдъ нового року нова політична газета „Руслан", друкована рускимъ письмомъ. Есть то органъ звѣсныхъ перекинчикôвъ Барвѣнского и Вахнянина. Двѣ газетки для народу: Батькôвщина и Читальня перестали выходити, а на ихъ мѣсце выходить одна: „Свобода".

— Про д-ра В. Сѣменовича въ Chicago, Ill. пише газета краева „Дѣло":

„Нашь землякъ д-ръ В. Сѣменовичъ, оденъ зъ першихъ еміґрантôвъ зъ нашои интеліґенціи до Сполученыхъ Державъ пôвнôчнои Америки (бо выѣхавъ туды заразъ въ початкахъ душпастирства о. Ив. Воляньского) проживае уже вôдъ кôлькохъ лѣтъ въ Чікаґо яко лѣкарь и ведесь ему зъ кождого взгляду добре. Свого часу п. Сѣменовичь, покликаный зъ Галичины о. Волянскимъ до помочи въ организаціи Русинôвъ американскихъ, зрезиґнувавъ тутъ зъ занятя урядника телеґрафічного и выѣхавъ до Америки. Тамъ потрудивъ ся вôнъ богато для справы рускои, але по выѣздѣ о. Воляньского до краю а по приѣздѣ о. Андруховича настали такî прикрî вôдносины середъ громадки интеліґенціи рускои, що де-хто зô свѣтскихъ повернувъ до краю, а д-ръ Сѣменовичь, хочь оставъ ся въ Америцѣ, постановивъ забезпечити собѣ екзистенцію независиму — почавъ учити ся медицины, осягнувъ передъ роками степень доктора и есть нынѣ, якъ сказано, лѣкаремъ въ Чікаґо, специялістомъ въ недугахъ жѣночихъ.

Треба знати, що въ Чікаґо живуть великою силою Поляки, нашь землякъ яко лѣкарь мае дѣло переважно зъ Поляками, тожь и не диво, що въ тамошныхъ дневникахъ польскихъ неразъ можна стрѣтити имя д-ра Сѣменовича. Доля судила ему опинитись середъ польскои суспôльности, а яко живый чоловѣкъ интеліґентный не вôдказавъ ся и вôдъ працѣ для того люду, середъ котрого жіе.

Мѣжь тамошною Польоніею е два таборы: клерикальный т. зв. „kropidlarzy" (щось въ родѣ галицкихъ станьчикôвъ) и народовцѣ (партія зовсѣмъ подôбна до галицкихъ „ludowc-ôвъ"). Народовцѣ мають въ Чікаґо свою организацію „Związek narodowy polski" (зъ такими больше-менше цѣлями, якъ американско-рускій „Союзъ") и до него належить около дванайцять тысячь людей зъ цѣлои Америки, майже самыхъ Поляковъ, хочь належить также значнѣйше число Литвинôвъ и по кôлькохъ Словакôвъ, Чехôвъ и Русинôвъ. Крôмъ тои организаціи, демократичнои, е по цѣлôй Америцѣ позаснованî товариства „oświaty" — щось въ родѣ нашихъ читалень „Просвѣты", а въ Чікаґо е головный зарядъ, немовь у Львовѣ головне товариство „Просвѣта". Д-ръ Сѣменовичь належить до головного заряду и есть секретаремъ. Се товариство що року устроюе популярнî вôдчиты для народу. Д-ръ Сѣменовичь державъ въ 1895 р. три вôдчиты о гіґіенѣ, а въ роцѣ 1896 державъ чотыри популярнî вôдчиты для самыхъ женщинъ, а ще два мае мати пôзнѣйше о бактеріольоґіи и еи специяльнôмъ значѣню въ акушеріи и въ дѣточихъ недугахъ жолудковыхъ. (Въ Чікаґо есть бібліотека т. зв. Newbarry Library, де знаходить ся 380 журналôвъ, отже кождый охочій до працѣ мае можнôсть образувати ся у всякôй специяльности.) Отже о вôдчитахъ нашого земляка знаходимо въ чікаґоскихъ дневникахъ польскихъ звѣстки дуже похвальнî; вôтчиты его тѣшать ся великою популярностію.

Розумѣе ся само собою, що д-ръ В. Сѣменовичь не переставъ бути щирымъ Русиномъ и живо интересуе ся справами рускими. Вôнъ есть авторомъ многихъ цѣкавыхъ статей въ галицко-рускихъ выдавництвахъ, головно въ нашôмъ „Дѣлѣ" про жите буте Русинôвъ въ Америцѣ та й взагалѣ про жите буте Русинôвъ въ Америцѣ тай взагалѣ про американскî звычаѣ и порядки. Не сумнѣваемо ся, що сеи прислуги своимъ „старокраевымъ" землякамъ не залишить и на будуще — а може зъ часомъ и перенесе ся назадъ до старого краю та стане тутъ трудити ся спôльно зъ нами для свого народу".

Мы вôдъ себе додамо стôлько. Незвычайно тѣшить насъ слава нашого земляка, але тѣшилобъ насъ еще бôльше, еслибъ д-ръ Сѣменовичь, если безпосередно вже не судилось ему служити рускому народови въ Америцѣ, то повиненъ бы, бодай посередно, бодай свои цѣннî вôдчиты прислати намъ, а мы помѣщали бы въ „Свободѣ". Еслибъ мы всѣ чекали, ажь тои хвилѣ коли „може" повернемо въ старый край и тамъ пôчнемо разомъ зъ другими роботу народну — то яко живî люде мусѣлибъ мы однî служити Полякамъ, другî Словакамъ, третî Англикамъ и т. д. и туды по велѣбъ мы и нашь народъ, а прецѣ такъ не може и не смѣе бути.

— Иммиґраційный біль входить въ жите вже 1. юлія с. р. Вôдъ попередного проекту вôдмѣнный есть вôнъ о стôлько, що хотячî вступити на землю Спол. Державъ мусять умѣти читати и писати мовою того краю (не рôдною, якъ перше було постановлено) зъ котрого приходять. Кажуть, що та ухвала вымѣрена противъ россійскихъ жидôвъ, котрî ту численно наплывають, а не умѣють нѣякого письма, крôмъ жидôвского. Але и люде зъ Угорщины потерплять, бо якъ не будуть умѣти по мадярски читати и писати, то не впустять ихъ до Америки. Такій дивоглядный законъ може хиба лишь зъ Вашинґтону выйти.

Справы робôтничî.

— Промысловî американцѣ вынайшли недавно машину до доеня коровъ. При помочи тои машины потрафить оденъ чоловѣкъ выдоити въ протягу годины 36 коровъ. Все то дуже красно, що люде вынаходять все новî машины и новî способы для заощадженя бôльшои выдатности и людскои працѣ. Колижь бо тî всѣ способы при нынѣшнихъ обставинахъ сбертають ся не на користь всѣхъ людей, а на користь богатыхъ одиницъ и на шкоду бѣдныхъ.

— Урядовî справозданя подають, що число голосовъ вôдд ныхъ на соціялістичного кандидата на президента Спол. Державъ пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ, выносило 36,563. Есть се значный прирôстъ противъ числа голосôвъ вôдданыхъ въ 1888 и 1892 р. И такъ въ 1888 р. соціялістичный кандидатъ мавъ лишь 2,068 голосôвъ, въ 1892 р. 21,157, а сего року якъ вже згадано, 36,563. Найбôльше голосôвъ соціялістичныхъ було въ стейтахъ: New York, New Jersey и Mnssachusetts.

— Вмѣсто обѣцяного републиканами полѣпшеня часôвъ, зô всѣхъ сторонъ чути лишь про зниженя платнѣ, страйки, банкроты и бракъ роботы. Нехай же нашî люде мотають собѣ тое добре на вусъ и на другій разъ не голосують на републиканцѣвъ.

— Одинока чисто робôтнича газета, выдавана на англійскôмъ языцѣ въ Ню Йорку The People, збирае грошѣ вôдъ своихъ прихильникôвъ щобы въ октобрѣ могла выходити щоденно. Грошей потрѣбуе $50,000; доси зôбрано $2500. Редакторомъ еѣ есть D. de Leon бувшій професоръ въ Columbia College, що втративъ посаду за-для своеи прихильности до робôтныхъ людей.

— Для нагляду надъ тымъ, якъ выконуесь право зъ 27. септ., непозваляюче малолѣткамъ низше 14 лѣтъ працювати въ фабрикахъ — установивъ Ню—Йоркскій стейтъ осôбныхъ фабричныхъ инспекторôвъ. На жаль однакъ, инспекторы тî дають мало знати свѣтови о своихъ вôдкрытяхъ. Знаемо тôлько загально, що бôльше якъ 32,000 sweat-shops (т. е. такихъ шапъ въ котрыхъ люде потять ся за-для вузкого помѣщеня и недостатку воздуха) е въ самôмъ Ню Йорку, въ котрыхъ дусять ся люде, заробляючи на нужденне прокормлене себе и родинъ. Знаемо дальше загально и то, що дѣють ся тамъ страшнî надужитя зô стороны босôвъ, та що неразъ працюють дѣти навѣть 7—8 лѣтнî за пару центôвъ по кôльканайцять годинъ денно.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ" ВЪ МѢС. СѢЧНИ:

Excelsior, Pa.	
Митерскій Григ.	$2.00
Максимчакъ Харитонъ	0.50
Lancester, N. Y.	
Максимикъ Семко	1.00
Mt. Carmel, Pa.	
Мурдза Филипъ	1.00
Trenton, N. J.	
О. Т. Дамяновичь	1.00
Freeman, W. Va.	
Рогаль Иванъ	2.00
San Francisco, Cal.	
Пр. Епископъ Николай	2.00
Shenandoah, Pa.	
Мучка Гнатъ	1.00
Патришь Алек.	2.00
Jamesport, Pa.	
З. Пастернакъ	1.00
Elmira, N. Y.	
Павликъ Михаилъ	1.00
Wilkes-Barre, Pa.	
Павельчакъ Стефанъ	1.00
Дрѣнчакъ Иванъ	1.00
Дзяма Василь	2.00
Simpson, Pa.	
Тылявскій Василь	1.00
Trauger, Pa.	
О. І. Чурговичь	2.00
Ив. Фарнякъ	1.00
Greyling, Misch.	
Орбѣкъ Йосифъ	1.00
Oshkosh, Pa.	
Грицишинъ К.	2.00
Winnipeg — Canada.	
Геникъ Кирило	1.25
Canada — Теребовля	
Кебонжекъ Пол.	1.00
Галичина — Станиславôвъ	
Д-ръ Ив. Яхно	2.00
Edwardsdale, Pa.	
Скрипъ Матвій	1.00
Пиртко Михаилъ	2.00
Суликъ Андрей	2.00
Руданичь Яковъ	2.00
Plymouth, Pa.	
Селевачь Кондратъ	2.00
Jersey City, N. J.	
Бѣлянскій Алек.	0.80

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

Иммігранія и соціялісты.

Звѣстна рѣчь, що всѣ майже партіи політичнѣ американскій, поставили въ своихъ плятформахъ также застановлене иммігранія, т. е. переведене таких правъ, котрѣ бы заборонювали приѣздити сюда на заробки людямъ зъ иншихъ краѣвъ. Партіи тѣ поставили тое въ своихъ платформахъ длятого, щобы тутешнихъ дурныхъ американскихъ робітниковъ мати пôдчасъ голосованя по своѣй сторонѣ. А декотрѣ амер. робôтники справдѣ думаютъ, що по застановленю иммігранціи буде имъ тутъ рай. Лишь Socialist Labor Party не мае ограничення иммігранціи въ своѣй платформѣ. Запытаный въ тôй справѣ оденъ соціялистъ-робôтникъ сказавъ такъ: Я не думаю, щобы ограниченє иммігранціи принесло намъ велику користь, поневажь гандель нынѣ зъ причины улѣпшення способôвъ транспортаціи (кораблѣвъ, желѣзницъ и т. д.) есть всесвѣтовымъ и не дасть ся замкнути въ жадній рамки. Компаністы хочуть мати таного робôтника и если не прійде вôнъ тутъ, то они пôйдуть до него. Памятаю, якъ 12 лѣтъ тому назадъ хотѣли спроваджувати до Англіи таних робôтниковъ зъ Россіи. Противъ тому повстала страшна агітація, а наслѣдкомъ єѣ було, що компанія перенесла свои фабрики до полудневои Россіи, где мае подостаткомъ таного робôтника, а не мае надъ собою тои контролѣ, що есть въ Англіи, завдяки усильнымъ старанямъ англ. робôтничихъ союзôвъ. Ба, на що шукати далеко. Подивѣмъ ся на Индіи, Хивы, Японію, що тамъ робить ся теперь. Американскій и англійскій капиталисты позакладали тамъ фабрики зегарковъ, байсиклѣвъ, выробôвъ шовковыхъ, вовняныхъ и другихъ, а маючи таного робôтника нашлють намъ своихъ товарôвъ и будуть насъ звôдтамъ побивати, знижати платню нашу. Въ виду того не оплата намъ боротись за ограниченє иммігранціи и лѣпше ужити той часъ и силы на прискорене переходу всего дôбра и маєткôвъ зъ рукъ поодинокихъ людей на власнôсть и корысть загалу. Тогды о иммігранціи нѣхто не стане говорити.

Petro Serafin
ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй угй здоровй напитки. Гость честненькй, услуга подна, честна и солідна.

Зже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдмагати.

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and list of two hundred inventions wanted.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Професоръ: Длячого ты дурню пишешь слово „сомаръ" черезъ велике „О"?

— Та бо мама кличе завсѣгды тата „старый сомаре", та я гадавъ, що тô имя власне.

Ишли разъ Поляки на вôдпустъ. А мали они зъ собою такого, що проказувавъ имъ пѣсни, а они за нимъ тягнули. Вôнъ ишовъ попереду зъ хоругвою. — Идуть они такъ идуть спѣваючи, ажь прійшли на мôстъ, а въ тôмъ мостѣ була дѣра. Тогды той що имъ проказувавъ пѣсни каже: Oj że pomału, bo tu dzinra, а Поляки думаючи, що то пѣсня така, взяли тай спѣвають: oj że pomału, bo tu dziura.

Священникъ до чоловѣка, що любивъ дуже пити горѣвку: — Слухайте Грицю! стережѣть ся горѣвки, бо она найгôршій ворогъ людскій.

Грицъ: — Та теперь такъ сѣмость говорять? А чоможь передъ хвилею казали, що и найбôльшого ворога треба любити?

ВЪ ШКОЛѢ.

Учитель: — Чому то Ивасю въ свѣтѣ рыбъ бôльше, якъ другои звѣрины?

Ивась: — А тому, що якъ бувъ потопъ свѣта, то жадна рыба не втопилась.

Учитель: — Скôлько зубôвъ мае чоловѣкъ?

Ученикъ: — Повну губу, пане учителю.

ВЪ МЕНАЖЕРИИ.

Гôсть: — Чи се правда, що той верблюдъ потрафить не пити черезъ 14 днѣвъ воды?

Сторожъ: — Такъ есть, правда.

Гôсть: — А то дивно.

Сторожъ: — Зовсѣмъ нѣчого дивного. Я самъ вже 14 лѣтъ не пю воды.

Проволока єсть злодѣємъ часу.

Якъ ты чуешь ся бути хорымъ не зволѣкай, напиш до насъ по лѣкарскій циркуляръ, въ котрôмъ єсть цѣнникъ рôжнихъ гимопатичныхъ лѣкарствъ. Ручимо за доброту, або грошѣ звертаемо.

Наша фірма вже стоитъ 20 лѣтъ.

На жадане пришлемо тысячѣ похвальныхъ листовъ вôдъ нашихъ пацієнтовъ.

Медицины выробляють ся зъ рôжнихъ корѣнѣвъ, котри бôльше коштують, якъ золото той самои ваги.

Въ разѣ хоробы — заглянь въ циркуляръ, а довѣдаешь ся, яки медицины помагають.

Нашй средства лѣчать всѣ застарѣлй хоробы.

MANAS & CO.
— Box 465 —
Philadelphia, Pa.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Первоаврядный сальонъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Dr. J. FLORIAN MEEK
(Д-ръ Миколайчикъ)
Специяліста въ акушеріи, для хоробъ бабскихъ и дѣточихъ.
Offis 125. 3-th str. помѣжь Maple и Vine str.
MT. CARMEL, PA.

Молодый сей докторъ скôнчивъ студія въ Baltimore пôсля нового пляну наукъ. Лѣчить всякй хоробы знаменито, особливо розумѣе ся на справахъ положничихъ и на хоробахъ дѣточихъ. Розмовить ся по руски, по польски и по английски. Дуже милый чоловѣкъ, звычайно молодый докторъ! Най васъ Панъ Богъ боронить, щобысте другого кликали, якъ маете свого.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY, st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшй товары, спроваджуваній вôростъ зъ найперщихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живность. Продае также одяги майнерскй и посылае грошѣ до старого краю танько, точно, скоро и беспечне.

Свой до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славнйшь на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по английски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убрань, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякй другй рѣчи того рода въ найлѣпшôмъ гатунку, въ низкихъ цѣнахъ.

БАНКЪ
рускій, польскій и словенскій
M. SINGER,
(публичный нотаръ.)
101 Morris st.
JERSEY CITY, N. J.

Продае шифкарты по найтаншôй цѣнѣ до всѣхъ портôвъ европейскихъ, посылае грошѣ до всѣхъ мѣстъ Европы.

Не забувайте!

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! замовляйте у свого!

АНТОНІЙ ПЕТРОВСКІЙ
A. Petrowski
501 West Centre str.
SHENANDOAH, Pa.

Мае велику гросерню, въ котрôй можна набути по дуже низкихъ цѣнахъ всего потрѣбного до дому. Товары свѣжй и здоровй, не такй, якъ у жидôвъ. Также можна у него достати всякй рѣчи ковальскй, котрй вôнъ самъ выробляе. А вже-бы часъ, щобъ люде покинули жидôвъ, а себе самыхъ вспомагали.

ПЕРВОРЯДНА, ДУЖЕ БОГАТО УРЯДЖЕНА АПТИКА.

J. B. YOUNG
Cor. Second and Oak str.
MT. CARMEL, PA.

Медицины, хемікаліи, мыла, перфумы, патентованй медицины и другй потрѣбнй рѣчи для хорыхъ и здоровыхъ.

Лѣкарства Саверы для потребы домовои можна въ тôй аптецѣ достати.

Розмовить ся и по руски.

J. S. MILLER
ПЕРВОРЯДНЫЙ КРАВЕЦЬ
на Oak str. — Mt. Carmel, Pa.

Якъ хочешь мати красне, модне, добре, а тане убране иди головною улицею, а тамъ коло телеграфічного офісу знайдешь кравця Міллера. Вôнъ вже давный обыватель въ Mt. Carmel, Pa., тожь єго всѣ знають. Якъ вôнъ тебе красно вбере, то не повстыдаешь ся передъ першимъ джентельменомъ американскимъ. — Пошукай тôлько Міллера, а не пожалуешь!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
✳ TROMETTERS' ✳
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерн.

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагоджени на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особный покой для родинъ. — Найлучшй вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ свою реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсементъ ручить за Тромейтера.

RICHARD IRVIN
FURNITURE DEALER and UNDERTAKER,
OAK STR.
Mt. Carmel, Pa.

Нашй люде знають не вôдъ нынѣ Irvin-a.

Чи то похоронъ, бороњи Боже, то де зайдешь?

Свого чоловѣка нема, треба шукати чужого, але честного, котрый тя не ошукае. — Оженишь ся, де пôдешь по гратя? До Irvin-а, вôнъ дасть танько, але добрй гратя и за грôшми почекае.

Люде! Йдѣть въ тыхъ потребахъ тôлько до Irvin-а, бо вôнъ нашъ пріятель.

LAUER BREWING CO.
въ **READING**, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Выробляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды одной и той самои доброты и прієтного смаку и есть споряджене пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выробляе въ найлѣпшôмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонсты и приватнй родины повиннй замовляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку оферу де свои церкви нехай ся зверне до найсолиднѣйшого и найлѣпшого

Руского товариства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихари, поясы, обрусы, илитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнй и взагалѣ всякй рѣчи потрѣбнй до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШИ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

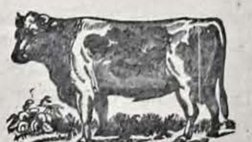
Всѣ рѣчи выкôнченй стисло пôсля приписôвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце призначеня найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаесь лишь за попереднымъ присланємъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

„Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ" въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

Руска бучерня
Russian Meat Market
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально.

Якъ хто вже прозрѣвъ, якъ хто хоче назвати ся чоловѣкомъ, най покине вже разъ жидôвъ, а най удасть ся до напого честного чоловѣка

Кузьмы Свалы
въ ОЛИФАНТѢ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбнй товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, повиненъ спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй газдынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

HO! HO! HO!

Stop! Стань и оглянь всѣ возы для бучерôвъ, гросерниковъ, голсельниковъ, (до розвоженя пива) и розлинй другй, робленй зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство!

Специяльно выробляють ся желѣзнй плоты, и обгороджения надгробниковъ.

J. B. ZIMMERMAN Agt.
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

HOTEL
HETMAN CHMIELNICKI.
Alexy Halaburda
Mt. CARMEL, PA.

Коло лѣгайского діпа єсть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякй напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ дуже добрй и здоровй. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лôжко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

Найлѣпше лѣкарство на всѣ слабости зъ фабрикѣ:

„RIPANS CHEMICAL Company"

Лѣчить слѣдуючй слабости: Нудность, млости, бôль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестравность, затверджѣне, направляе жолудокъ и всѣ другй слабости.

Лѣкарства тй называють ся такъ:

Ripans Tabules.
Ripans Tabules cure nausea.
Ripans Tabules: at druggists.
Ripans Tabules cure dizziness.
Ripans Tabules cure flatulence.
Ripans Tabules cure headache.
Ripans Tabules cure dyspepsia.
Ripans Tabules assist digestion.
Ripans Tabules cure bad breath.
Ripans Tabules cure biliousness.
Ripans Tabules: one gives relief.
Ripans Tabules cure indigestion.
Ripans Tabules cure torpid liver.
Ripans Tabules: gentle cathartic.
Ripans Tabules cure constipation.
Ripans Tabules: pleasant laxative.
Ripans Tabules: for sour stomach.
Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна достати во всѣхъ аптикахъ.

R. H. Morgan
9 W. Centre St.
SHENANDOAH, Pa.

Выробляе фаны, пасы, шапки и вôдзнаки для Братствъ. Пишѣть по цѣнники и по пробу.

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА" запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ" читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь до центовы. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.

ѣати книжку безъ подѣлу, выбору матеріялу, | *) Передрукъ зъ „Буковини". | бачивъ! Цѣла богата братова пивниця ледви чи